

Посилання:

Мелько Л.Ф. Творчі роботи студентів у курсі «Країнознавство»: науково-методичний аспект / Л.Ф. Мелько // Географія в інформаційному суспільстві. Зб. наук. праць. У 4-х т. – К.: ВГЛ Обрії, 2008. – Т. 4. – С. 302-304.

Мелько Л.Ф.,

Київський відділ УГТ

ТВОРЧІ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У КУРСІ «КРАЇНОЗНАВСТВО»: НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

Входження України до європейського освітянського простору вимагає максимум зусиль для перегляду системи підготовки спеціалістів, її удосконалення, впровадження новітніх освітніх технологій, інноваційних методів навчання. Актуальним залишається питання удосконалення самостійної роботи студентів, як однієї з найважливіших складових навчального процесу, що є суттєвим поштовхом до розвитку творчого потенціалу особистості.

Одними з найефективніших форм самостійної роботи із засвоєння навчального матеріалу, формування вмінь та навичок є підготовка та захист творчих робіт студентів.

Метою підготовки творчих робіт є розширення та поглиблення знань студента з дисципліни у процесі самостійної роботи. Завданнями підготовки є: 1) розширення та поглиблення знань студента з певної тематики; 2) формування вмінь та навичок роботи з інформацією (самостійного наукового пошуку країнознавчого матеріалу за різними джерелами інформації; здійснення обробки інформації, її систематизації та узагальнення; публічного представлення та захисту результатів роботи з використанням сучасних мультимедійних засобів навчання тощо); 3) розвиток власного творчого потенціалу; 4) формування комунікаційних навичок та вмінь працювати у творчих групах (у колективі).

Практичний досвід свідчить, що результативність навчального процесу залежить від чітко сформованих вимог. Тому автором розроблені науково-методичні рекомендації щодо підготовки творчих робіт студентів, які складаються із кількох структурних частин: вступу, видів творчих робіт, етапів підготовки, оформлення, оцінювання, практичного застосування набутого досвіду тощо.

Вступ спрямований на позитивну мотивацію студентів щодо створення творчих робіт у процесі самостійної роботи та на розкриття мети та завдання їх підготовки.

Також студенти знайомляться з видами творчих робіт, серед яких ми надаємо перевагу: країнознавчим образам, туристичним маршрутам, міні-доповідям, комплексним країнознавчим характеристикам.

Кожний вид творчої роботи розглядається як поняття та як форма самостійної роботи. Пропонуються типовий план підготовки роботи, рекомендації щодо її змістової частини та презентуються типові помилки студентів. Розглянемо вищезазначене на прикладі складання країнознавчого образу території.

Країнознавчий образ як поняття. Країнознавчий образ – це узагальнена характеристика території з найбільш специфічними ознаками, які можуть слугувати її географічно-просторовою, історичною, соціально-економічною, культурологічною візиткою.

Створити країнознавчий образ як вид самостійної роботи *означає виділити і представити найсуттєвіші риси, ознаки території (країни, регіону), які можуть слугувати її візитівкою.*

Типовий план складання країнознавчого образу (у цій статті надаємо схематично): *вступ, країнознавчий образ у контексті країнознавчих характеристик, країнознавчий образ у контексті творів мистецтва, висновки, список використаних джерел.*

Рекомендації щодо змістової частини роботи.

Розкриття поняття «образ» вимагає нестандартного, творчого підходу, прояву не тільки ерудиції але й позитивних емоцій романтики мандрівок, мрій. Бажано висловлювати свої думки, ділитись роздумами. Обсяг роботи до 7-10 сторінок (без врахування списку використаних джерел).

У вступі надається не лише розташування території, її географічне положення, показники щодо площі, населення тощо, але й розкривається назва теми у розумінні автора. Обов'язково вказується мета написання роботи.

У першому розділі з метою виявлення найсуттєвіших особливостей території (історичних, природних, демографічних, економічних, культурологічних тощо) стисло розкриваються основні аспекти країнознавчих характеристик, що може скласти її образ, бути візитівкою.

Другий розділ висвітлюється за бажанням студента. Необхідно навести приклади, у яких творах мистецтва (музика, живопис, поезія тощо) представлений образ території за темою роботи.

У висновках обґрунтовуються основні результати роботи; виділяються найголовніші, найсуттєвіші риси території, які, на думку студента, можуть слугувати її образом; вказується, чи досягнута мета роботи. Також варто зазначити, чому навчився студент, виконуючи творчу роботу, які вміння та навички розвинув або удосконалив.

У списку використаних джерел вказуються усі джерела інформації, які були використані при написанні роботи (друковані, електронні, аудіо-відео-звукові тощо).

Типовими помилками студентів при підготовці країнознавчого образу території є: 1) реферативний, сухий виклад матеріалу, який подається без обробки та систематизації; 2) абсолютне копіювання матеріалів Інтернет; 3) великий обсяг матеріалу, невміння виділити головне; 4) невміння сформулювати висновки, представити основні результати, квінтесенцію роботи; 5) відсутність списку використаних джерел або оформлення його без належних вимог; 6) довільно оформлена робота тощо.

Важливою частиною рекомендацій є деталізоване роз'яснення етапів підготовки творчої роботи серед яких ми виділяємо: початковий, основний, завершальний.

На початковому етапі відбувається вибір теми та складання плану творчої роботи. Основний етап передбачає пошук матеріалу за різними джерелами інформації, її систематизацію, узагальнення, коригування плану роботи та її написання. Завершальний етап полягає у представленні результатів роботи: підготовці виступу, наочного матеріалу, публічному захисті роботи. Зазначимо, що важливим у рекомендаціях є деталізація усіх етапів підготовки роботи, що допоможе студентів найбільш якісно справитися з завданням та уникнути помилок.

У рекомендаціях також надаються чіткі вимоги щодо оформлення творчих робіт, роз'яснюються основні підходи щодо оцінювання, розкриваються прерогативи щодо подальшого застосування набутих вмінь, навичок, результатів роботи.

Практичний досвід автора дозволяє стверджувати про велику зацікавленість студентів такою формою самостійної роботи як творча та високу ступінь результативності щодо розширення знань з курсу та набуття практичних вмінь різного характеру, про що свідчать результати анкетування.

За декілька років викладання курсу «Країнознавство» студентами створена значна кількість творчих робіт, кращі з яких можуть слугувати ілюстративним, науковим, навчальним матеріалом до багатьох тем курсу. Тому виникла ідея у створенні електронного посібника, який би став результатом спільної співпраці викладача та студентів.

Електронний посібник «Країнознавство. Підготовка творчих робіт» (2007) створений для самостійної роботи студентів. Він побудований за трьома блоками: 1) інформаційно-довідковим; 2) науково-методичним; 3) навчально-ілюстративним.

Інформаційно-довідковий блок складається з двох структурних частин: вступне слово викладача, інформація щодо користування посібником. Науково-

методичний блок містить науково-методичні рекомендації щодо підготовки творчих робіт студентів, які розглядалися вище. Навчально-ілюстративний блок пропонує презентації різних видів творчих робіт студентів (країнознавчі образи, туристичні маршрути, міні-доповіді, комплексні країнознавчі характеристики), які публічно були представлені та захищені в аудиторії.

Кожний вид творчих робіт представлений темами різних розділів навчального курсу «Країнознавство». Слід відмітити, що країнознавчі образи та туристичні маршрути – це перші творчі роботи студентів першого курсу. Міні-доповіді та комплексні країнознавчі характеристики виконувались студентами вкінці першого та на другому курсі після вивчення курсу інформатики, тому вирізняються більш глибокою змістовою та технічною частиною.

Подібні колективні творчі напрацювання є прекрасним стимулом для вивчення та популяризації курсу, тому користуються великою популярністю серед студентів.

Використання різноманітних форм організації самостійної роботи студентів є невід'ємною частиною та одним з головних чинників успішності навчального процесу, тому потребує постійного вдосконалення та пошуку.